

PAV-16070701054600

Seat No. _____

B. R. S. (Sem. V) (CBCS) Examination

October / November - 2018

Agriculture Chemistry : ELT - 15

(New Course)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

- 1 10 ml પાણીનું $CO_3^{=}$ અને HCO_3^- માટે 0.1 N H_2SO_4 વડે અનુમાપન કરતા ફિનોલ્ફથેલિન અને મિથાઈલ ઓરેન્જ સૂચક વખતે બ્યુરેટ આંક અનુક્રમે 3.2 ml અને 5.8 ml આવે છે તો પાણીમાં $CO_3^{=}$ અને HCO_3^- નું પ્રમાણ m.e/l, PPM અને % માં શોધો. **10**
- અથવા**
- 1 પાણીમાં રહેલ કાર્બોનેટ અને બાયકાર્બોનેટના પૃથક્કરણનો પ્રયોગ વિસ્તારથી સમજાવો. **10**
- 2 કોઈપણ એક પ્રશ્નનો વિગતે ઉત્તર આપો : **10**
(1) પાણીમાંથી ક્લોરાઈડ આયનના પૃથક્કરણનો પ્રસંગ વિગતે સમજાવો.
(2) પાણીનો અમ્લતા આંક (pH) શોધવાનો પ્રયોગ વર્ણવો.
- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) **15**
(1) SAR આધારિત પાણીનું વર્ગીકરણ
(2) પિયતના પાણીના પૃથક્કરણનું મહત્ત્વ
(3) વિદ્યુત વાહકતા આધારિત પાણીનું વર્ગીકરણ
(4) વાહકતા કોષ
(5) Ca^{++} અને Mg^{++} ના પૃથક્કરણનો સિદ્ધાંત
- 4 માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો : (કોઈપણ પાંચ) **15**
(1) RSC શોધવાનું સૂત્ર લખો.
(2) Ca^{++} અને Mg^{++} ના પૃથક્કરણમાં વપરાતા પદાર્થોના નામ જણાવો.
(3) કદમાપક પૃથક્કરણ (અનુમાપન)માં વપરાતા સાધનોના નામ જણાવો.
(4) ક્લોરાઈડના પૃથક્કરણમાં સૂચક પ્રક્રિયામાં ભાગ લે છે કે કેમ ? તે સમીકરણ દ્વારા સમજાવો.
(5) વિદ્યુત વાહકતાના એકમો જણાવો.
(6) કાર્બોનેટની ગણતરી વખતે બ્યુરેટ આંકને શા માટે ડબલ કરવામાં આવે છે ?
(7) પાણીનો નમૂનો કઈ રીતે લેશે ? ટૂંકમાં જણાવો.